

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА

Назва освітнього компонента	Фінансовий менеджмент на залізниці
Код та назва спеціальності	D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування
Рівень освіти	другий (магістерський)
Форма навчання	Денна / заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма підсумкового контролю	екзамен
Розробник програми	Машошина Тетяна Вікторівна к.е.н., доцент доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Обов'язковий : цикл професійної підготовки

Курс: 1 / Семестр: 1

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Машошина Тетяна Вікторівна, к.е.н, доцент

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/mashoshina-tv>

Контактна інформація - mashoshina@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua>

Сторінка курсу в MOODLE - <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=18342>

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо організації фінансового менеджменту, ефективного формування та використання фінансових ресурсів, управління активами, капіталом, грошовими потоками, обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень на підприємстві, зокрема на залізниці.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- формування системи знань з теоретичних, організаційних і методичних основ фінансового менеджменту та особливостей його застосування на підприємствах, зокрема на залізниці;

- набуття навичок застосування сучасного аналітичного та методичного інструментарію для діагностики фінансової діяльності, виявлення фінансових проблем та обґрунтування управлінських рішень;

- формування практичних навичок управління активами, капіталом, доходами, витратами, прибутком і грошовими потоками та визначення резервів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів;

- поглиблення навичок фінансових розрахунків, прогнозування, планування та бюджетування, оцінювання результатів фінансової діяльності та обґрунтування фінансових рішень з урахуванням ризику, невизначеності, інфляції, ліквідності, законодавчих та етичних аспектів;

- формування здатності обґрунтовувати інвестиційні та фінансові рішення, оцінювати їх ефективність і застосовувати сучасні фінансові технології для пошуку резервів та можливостей розвитку підприємств, зокрема залізниці.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів,

банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

заплановані загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК.8 Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК10. Здатність розробляти управлінські рішення щодо формування інноваційної і інвестиційної стратегії підприємств усіх форм власності, підприємств залізничного транспорту зокрема, в умовах невизначеності та ризику.

СК11. Здатність розробляти управлінські рішення, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу підприємств залізничного транспорту і гармонізацію фінансових інтересів споживачів послуг з перевезень, посередників та держави.

СК12 Здатність раціонально формувати і використовувати потенціал підприємств залізничного транспорту з подальшим моніторингом прийнятих рішень за допомогою сучасних фінансових технологій.

програмні результати навчання (ПР):

ПР07 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10 Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з

урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР14 Застосовувати фінансові технології у сфері фінансів, банківської справи та страхування з метою використання резервів та пошуку можливостей розвитку фінансових систем.

ПР15 Розуміти теоретичні та методичні аспекти фінансових технологій діяльності підприємств, зокрема залізничного транспорту, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління.

ПР16 Застосовувати поглиблені знання у сфері формування вартості залізничних перевезень, опанувати зміни та тенденції, які відбуваються у залізничній галузі з метою використання потенціалу підприємств залізничного транспорту і гармонізацію фінансових інтересів споживачів послуг, фінансових посередників та держави.

Освітній компонент фінансовий менеджмент на залізниці сприяє формуванню управлінських навичок, здатності приймати обґрунтовані рішення та працювати в команді.

ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Для успішного засвоєння освітнього компонента здобувач вищої освіти має володіти знаннями з обліку і фінансів на рівні першого (бакалаврського) рівня здобуття освіти, що підтверджується відповідними сертифікатами ЄВІ та ЄФВВ або мати попередню вищу освіту на рівні спеціаліста (магістра).

ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Освітні компоненти підготовки за ОС «магістр»: ОК «Виробнича практика»; ОК «Переддипломна практика»; ОК «Підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра».

ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітній компонент сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку.

Тема курсу	Відповідність ЦСР	Очікувані результати навчання (зв'язок з ЦСР)
Тема 1	ЦСР 8, ЦСР 9	Розуміння сутності та механізму фінансового менеджменту, сучасних тенденцій його розвитку для забезпечення економічного зростання (ЦСР 8) та впровадження сучасних управлінських і фінансових технологій (ЦСР 9).
Тема 2	ЦСР 8, ЦСР 16	Використання правового, організаційного та інформаційного забезпечення фінансового менеджменту для ефективного управління (ЦСР 8), прозорості та відповідальності фінансових рішень (ЦСР 16).

Тема 3	ЦСР 8, ЦСР 9, ЦСР 16	Застосування фінансового планування, прогнозування та бюджетування для ефективної діяльності (ЦСР 8), використання сучасних управлінських інструментів (ЦСР 9) і обґрунтованості фінансових рішень (ЦСР 16).
Тема 4	ЦСР 8, ЦСР 16	Застосування методів оцінювання вартості грошей у часі для ефективного використання фінансових ресурсів (ЦСР 8) та обґрунтування фінансових рішень (ЦСР 16).
Тема 5	ЦСР 8, ЦСР 12	Здатність управляти необоротними та оборотними активами для підвищення ефективності діяльності (ЦСР 8) і раціонального використання ресурсів (ЦСР 12).
Тема 6	ЦСР 8, ЦСР 9	Оцінювання вартості та структури капіталу для забезпечення фінансової стійкості й економічного розвитку (ЦСР 8) та ефективного фінансування розвитку (ЦСР 9).
Тема 7	ЦСР 8, ЦСР 12	Аналіз прибутку і витрат та обґрунтування напрямів їх оптимізації для підвищення економічної результативності (ЦСР 8) і раціонального використання ресурсів (ЦСР 12).
Тема 8	ЦСР 8, ЦСР 9, ЦСР 12	Оцінювання інвестицій та обґрунтування інвестиційних рішень для економічного зростання (ЦСР 8), інноваційного розвитку (ЦСР 9) й ефективного використання ресурсів (ЦСР 12).
Тема 9	ЦСР 8, ЦСР 9, ЦСР 16	Здатність аналізувати, планувати та оптимізувати грошові потоки для фінансової стабільності (ЦСР 8), сучасного управління (ЦСР 9) і прозорості фінансових процесів (ЦСР 16).
Тема 10	ЦСР 8, ЦСР 16	Здатність діагностувати фінансову кризу та обґрунтовувати заходи санації і фінансової стабільності для забезпечення фінансової стійкості (ЦСР 8) і відповідального фінансового управління (ЦСР 16).
Загальний контекст курсу	ЦСР 4, ЦСР 8, ЦСР 9, ЦСР 12, ЦСР 16, ЦСР 17	Формування професійних компетентностей (ЦСР 4), сприяння економічному розвитку (ЦСР 8), використанню сучасних технологій (ЦСР 9), відповідальному використанню ресурсів (ЦСР 12), прозорості управління (ЦСР 16) і партнерській взаємодії (ЦСР 17)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1

Тема 1 Теоретичні основи фінансового менеджменту.

Поняття фінансового менеджменту. Сутність, мета та основні завдання фінансового менеджменту. Принципи фінансового менеджменту. Класифікація функцій фінансового менеджменту. Механізм фінансового менеджменту. Необхідні умови для функціонування фінансового менеджменту, зокрема на залізниці. Міжнародна практика, сучасні тенденції

та вплив розвитку фінансового ринку України на прийняття фінансових рішень підприємствами.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Правове забезпечення фінансового менеджменту. Основні законодавчі та нормативні акти, що регулюють функції фінансового менеджменту, зокрема на залізниці. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Об'єкт фінансового менеджменту. Суб'єкт фінансового менеджменту. Інформаційна база фінансового менеджменту, зокрема на залізниці. Фінансова звітність. Зовнішні та внутрішні користувачі облікової інформації.

Тема 3. Фінансове планування та прогнозування.

Сутність та необхідність фінансового планування та прогнозування, у тому числі на залізниці. Роль фінансового планування у фінансовому менеджменті. Задачі та методи фінансового планування та прогнозування. Фінансова стратегія підприємства. Система фінансових планів. Сутність та особливості бюджетування на підприємстві, зокрема на залізниці.

Тема 4. Фінансова оцінка вартості грошей з урахуванням часу.

Сутність вартості грошей у часі та її вплив на прийняття фінансових рішень, зокрема на залізниці. Прості ставки позикових відсотків. Складні ставки позикових відсотків. Компаундинг. Дисконтування. Сутність та види ренти. Фінансова рента. Розрахунок теперішньої та майбутньої вартості фінансової ренти. Сутність ануїтету та його види. Методичний інструментарій урахування чинника інфляції.

Тема 5. Управління активами підприємства.

Активи підприємства. Класифікація активів підприємства. Сутність та завдання управління необоротними активами. Політика формування оборотних активів підприємства. Підходи до фінансування активів підприємства, зокрема на залізниці. Етапи визначення оптимального складу активів підприємства.

Модуль 2

Тема 6. Вартість та оптимізація структури капіталу підприємства.

Сутність та класифікація капіталу. Поняття вартості капіталу. Джерела формування капіталу підприємства. Особливості формування та залучення джерел фінансування розвитку залізниці. Фактори впливу на структуру капіталу. Особливості власного та позикового капіталу. Середньозважена вартість капіталу. Визначення вартості власного капіталу. Визначення вартості позикового капіталу. Механізм фінансового важеля. Оптимізація структури капіталу, її особливості на залізниці.

Тема 7. Забезпечення зростання прибутку підприємства.

Прибуток як ключовий фінансовий результат діяльності підприємства. Формування доходів, витрат і фінансових результатів. Аналіз факторів забезпечення прибутковості. Особливості застосування кореляційно-регресійного аналізу для оцінювання впливу факторів на прибуток. Особливості формування витрат і фінансових результатів залізниці з урахуванням обсягів, вартості та тарифів на залізничні перевезення.

Операційний аналіз. Точка беззбитковості, запас фінансової міцності та ефект операційного важеля. Основні напрями розподілу та використання чистого прибутку.

Тема 8.Управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Сутність інвестиційної політики підприємства, зокрема на залізниці. Класифікація інвестицій. Реальні та фінансові інвестиції. Адміністрування реальних інвестицій. Фінансове забезпечення та джерела фінансування повоєнної відбудови. Управління фінансовими інвестиціями.

Тема 9. Оптимізація грошових потоків підприємства.

Сутність та економічний зміст грошових потоків, зокрема на залізниці. Класифікація грошових потоків за видами діяльності та напрямками руху коштів. Принципи та методи оптимізації грошових потоків. Напрями та інструменти підвищення ефективності використання грошових потоків.

Тема 10. Формування системи антикризового фінансового менеджменту.

Фінансова криза: сутність, ознаки і джерела виникнення. Сутність та принципи антикризового фінансового менеджменту, у тому числі на залізниці. Економіко-правові аспекти банкрутства. Діагностика банкрутства. Формування та реалізація політики антикризового менеджменту. Сутність і форми фінансової санації . Сутність фінансової стабілізації при загрозі банкрутства . Внутрішні і зовнішні механізми фінансової стабілізації.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
Аналіз механізму фінансового менеджменту	Проаналізувати практичну ситуацію з позицій мети, принципів і функцій фінансового менеджменту; визначити об'єкти та суб'єкти управління; дослідити взаємодію складових механізму фінансового менеджменту та оцінити вплив галузевих особливостей залізниці на прийняття фінансових рішень.
Формування системи забезпечення фінансових рішень	Проаналізувати достатність правового, організаційного та інформаційного забезпечення для прийняття фінансового рішення; оцінити склад і релевантність фінансової інформації; визначити потребу в додатковій інформації; порівняти альтернативні варіанти фінансового рішення та обґрунтувати вибір з урахуванням наявних обмежень, законодавчих вимог та етичних аспектів.
Фінансове планування, прогнозування та бюджетування	На основі вихідних фінансових показників спрогнозувати результати діяльності підприємства, сформулювати основні показники фінансового плану та бюджету; провести план-факт аналіз, оцінити виявлені відхилення та обґрунтувати необхідність коригування фінансових планів і бюджетів.
Фінансові розрахунки з урахуванням вартості грошей у часі	Розрахувати теперішню та майбутню вартість грошових сум із застосуванням компаундингу і дисконтування; здійснити розрахунки теперішньої та майбутньої вартості фінансової ренти й ануїтетних платежів; порівняти альтернативні варіанти фінансування та обґрунтувати фінансове рішення з урахуванням вартості грошей у часі.
Оцінювання складу та ефективності використання активів	Проаналізувати склад, структуру та динаміку активів залізниці; оцінити стан і ефективність використання необоротних та оборотних активів; обґрунтувати напрями оптимізації складу й підвищення ефективності використання активів.

Оцінка вартості та оптимізація структури капіталу	Проаналізувати склад і структуру капіталу підприємства; оцінити вартість власного та позикового капіталу і розрахувати середньозважену вартість капіталу; оцінити ефект фінансового важеля та обґрунтувати заходи щодо оптимізації структури капіталу, зокрема на залізниці.
Аналіз прибутковості	Проаналізувати формування та динаміку прибутку підприємства; розрахувати основні показники операційного аналізу: точку беззбитковості, запас фінансової міцності та ефект операційного важеля; оцінити вплив зміни обсягів діяльності й витрат на прибуток та обґрунтувати напрями його зростання.
Оцінювання та вибір інвестиційних рішень	Проаналізувати альтернативні напрями інвестування; оцінити ефективність реальних інвестицій за системою показників; порівняти можливі джерела їх фінансування, зокрема на залізниці.
Аналіз та оптимізація грошових потоків	Проаналізувати склад, структуру, динаміку грошових потоків підприємства, зокрема залізниці за видами діяльності; оцінити достатність чистого операційного грошового потоку для фінансування поточних та інвестиційних потреб; виявити причини дефіциту або надлишку грошових коштів та обґрунтувати заходи щодо синхронізації й оптимізації грошових потоків.
Діагностика фінансової кризи та обґрунтування антикризових рішень	Провести діагностику загрози банкрутства за даними фінансової звітності; обґрунтувати необхідні заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства, зокрема на залізниці.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Вид роботи	Сутність
Опрацювання теоретичного матеріалу	Самостійне опрацювання рекомендованої літератури, законодавчих і нормативно-правових актів, електронних ресурсів із загальних питань фінансового менеджменту. Вивчення галузевих матеріалів, фінансової звітності, внутрішніх документів та інформаційних ресурсів, що висвітлюють особливості організації фінансового менеджменту на залізниці. Підготовка до обговорення загальних і галузевих проблем фінансового управління.
Підготовка до практичних занять	Виконання домашніх завдань і підготовка відповідей на контрольні питання щодо загальних принципів, методів та інструментів фінансового менеджменту. Розв'язання ситуаційних завдань, аналіз практичних ситуацій та обґрунтування фінансових рішень з урахуванням особливостей діяльності залізниці. Підготовка презентацій за тематикою практичних занять.
Виконання індивідуальних завдань	Виконання курсової роботи, що передбачає опрацювання теоретичних і методичних засад фінансового менеджменту та їх застосування для дослідження фінансової діяльності підприємства, зокрема залізниці. Проведення розрахунків, аналіз фінансових показників, визначення напрямів удосконалення фінансової діяльності. Підготовка презентації та доповіді для захисту курсової роботи.
Підготовка до модульного контролю	Систематизація отриманих теоретичних знань та практичних навичок за темами що входять до окремих модулів.
Підготовка до підсумкового контролю	Систематизація та узагальнення знань за усіма темами курсу із використанням рекомендованої літератури.
Участь в онлайн-обговореннях та форумах (MOODLE)	Активність в освітньому середовищі: обговорення дискусійних питань курсу, участь у форумах, консультації з викладачем, що сприяє розвитку комунікативних навичок та критичного мислення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА(денна/заочна)

№	Тема	Лекції, год	Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Теоретичні основи фінансового менеджменту	2/1	2/1	4/6	8/8
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	2/1	2/1	4/6	8/8
3	Фінансове планування та прогнозування	2/1	2/-	4/10	8/11
4	Фінансова оцінка вартості грошей з урахуванням часу	2/1	2/1	8/10	12/12
5	Управління активами підприємства	4/1	4/1	6/12	14/14
6	Вартість та оптимізація структури капіталу підприємства	4/1	4/1	6/12	14/14
7	Забезпечення зростання прибутку підприємства	4/1	4/1	8/12	16/14
8	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	4/1	4/1	6/12	14/14
9	Оптимізація грошових потоків підприємства	2/1	2/-	6/10	10/11
10	Формування системи антикризового фінансового менеджменту	4/1	4/1	8/12	16/14
	Всього	30/10	30/8	60/102	120/120

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання визначаються відповідно до [Положення про організацію освітнього процесу в УкрДУЗТ](#)

При викладанні освітнього компонента для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари, дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є екзамен. Форма проведення семестрового екзамену – електронне тестування. При проведенні підсумкового контролю у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в базі електронних курсів системи дистанційного навчання Moodle для перевірки знань здобувачі освіти.

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Реальні результати навчання здобувача освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання відповідно до [Положення про контроль і оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ](#) зі [змінами](#) та [Порядку проведення заліково-екзаменаційної сесії в умовах воєнного стану](#)

Максимальна кількість балів за перший та другий модуль			
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль	
до 60	до 40	до 100	
Поточний контроль		1 семестр	
1 Виконання поточних завдань Складові: ● аналіз ситуації та ідентифікація проблеми; ● аргументація та логічність пропонуваного рішення ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог		0 – 15	
2 Виконання практичних робіт протягом модулю Складові: ● розуміння теоретичного матеріалу; ● правильність і повнота виконання розрахунків; ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог		0 – 20	
3 Поточне тестування		0 – 25	
підсумок		max 60	
Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	ECTS оцінка
відмінно – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
добре – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C

задовільно - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
незадовільно - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Згідно з [Положенням про організацію освітнього процесу в УкрДУЗТ](#) прозорість, неупередженість оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти є одним із принципів забезпечення якості освітнього процесу

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається [Кодексом академічної доброчесності Українського держаного університету залізничного транспорту](#).

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються [Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності та порядку розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності в УкрДУЗТ](#)

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність поняття «фінансовий менеджмент».
2. Сформулюйте мету та основні завдання фінансового менеджменту.
3. Охарактеризуйте основні принципи фінансового менеджменту.
4. Наведіть класифікацію та розкрийте зміст функцій фінансового менеджменту.
5. Охарактеризуйте механізм фінансового менеджменту та його основні складові.
6. Визначте необхідні умови ефективного функціонування фінансового менеджменту.
7. У чому полягають особливості функціонування фінансового менеджменту на залізниці?
8. Охарактеризуйте міжнародну практику та сучасні тенденції розвитку фінансового менеджменту.
9. Розкрийте сутність і склад системи забезпечення фінансового менеджменту.
10. Назвіть основні законодавчі та нормативні акти, що регулюють фінансову діяльність підприємств, у тому числі залізниці.
11. Розкрийте зміст організаційного забезпечення фінансового менеджменту.
12. Визначте об'єкти фінансового менеджменту та охарактеризуйте їх.

13. Визначте суб'єктів фінансового менеджменту та їхні основні повноваження.
14. Охарактеризуйте склад і джерела інформаційної бази фінансового менеджменту.
15. У чому полягають особливості формування інформаційної бази фінансового менеджменту на залізниці?
16. Розкрийте значення фінансової звітності для прийняття управлінських рішень.
17. Розкрийте сутність і необхідність фінансового планування та прогнозування.
18. Визначте роль фінансового планування у системі фінансового менеджменту.
19. Назвіть і поясніть методи фінансового планування та прогнозування.
20. Розкрийте сутність фінансової стратегії підприємства та порядок її формування.
21. Охарактеризуйте систему фінансових планів підприємства.
22. Розкрийте сутність, принципи та основні етапи бюджетування.
23. У чому полягають особливості фінансового планування, прогнозування та бюджетування на залізниці?
24. В чому полягає сутність концепції вартості грошей у часі.?
25. Поясніть вплив чинника часу на прийняття фінансових рішень.
26. Розкрийте сутність компаундингу та визначте сферу його застосування.
27. Розкрийте сутність дисконтування та поясніть порядок визначення теперішньої вартості коштів.
28. Дайте визначення фінансової ренти та охарактеризуйте її основні види.
29. Поясніть порядок розрахунку теперішньої та майбутньої вартості фінансової ренти.
29. Розкрийте сутність ануїтету та охарактеризуйте його види.
31. Охарактеризуйте методичний інструментарій урахування впливу інфляції у фінансових розрахунках.
32. Як застосовується концепція вартості грошей у часі для обґрунтування фінансових рішень на залізниці?
34. Розкрийте сутність активів підприємства та їх роль у забезпеченні господарської діяльності.
35. Розкрийте сутність, мету та завдання управління необоротними активами.
36. Охарактеризуйте основні етапи управління необоротними активами.
37. Розкрийте зміст політики формування оборотних активів підприємства.
38. Охарактеризуйте консервативний, агресивний і компромісний підходи до фінансування активів.
39. У чому полягають особливості формування, фінансування та ефективного використання активів залізниці?
40. Розкрийте сутність капіталу підприємства та наведіть його класифікацію.
40. Поясніть економічний зміст вартості капіталу.

- 41 Визначте основні фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства.
- 42 Розкрийте сутність середньозваженої вартості капіталу та порядок її визначення.
- 43 Розкрийте зміст і механізм дії фінансового важеля.
- 44 Охарактеризуйте критерії та методи оптимізації структури капіталу.
- 45 У чому полягають особливості формування вартості й оптимізації структури капіталу залізниці?
- 46 Розкрийте економічну сутність прибутку та його роль у діяльності підприємства.
- 47 Охарактеризуйте показники, що використовуються для оцінювання прибутковості підприємства.
- 48 Поясніть можливості застосування кореляційно-регресійного аналізу для дослідження факторів прибутковості.
- 49 Поясніть порядок визначення точки беззбитковості та запасу фінансової міцності.
- 50 Розкрийте сутність ефекту операційного важеля.
- 51 Визначте основні напрями забезпечення зростання прибутку залізниці.
- 52 Визначте зміст, мету та принципи інвестиційної політики підприємства.
- 53 У чому полягають особливості формування та реалізації інвестиційної політики залізниці?
- 54 Розкрийте сутність та охарактеризуйте види реальних інвестицій.
- 55 Охарактеризуйте процес управління реальними інвестиціями.
- 56 Розкрийте сутність і види фінансових інвестицій.
- 57 Охарактеризуйте основні етапи управління фінансовими інвестиціями.
- 58 Охарактеризуйте фінансове забезпечення та джерела фінансування повоєнної відбудови залізниці.
- 59 Розкрийте зміст основних методів оцінювання ефективності інвестиційних проєктів.
- 60 Розкрийте мету, завдання та принципи управління грошовими потоками.
- 61 Розкрийте принципи та методи оптимізації грошових потоків підприємства.
- 62 У чому полягають особливості формування та аналізу грошових потоків залізниці?
- 63 Охарактеризуйте основні ознаки та джерела виникнення фінансової кризи.
- 64 Розкрийте сутність, мету та завдання антикризового фінансового менеджменту.
- 65 Назвіть етапи формування та реалізації політики антикризового фінансового менеджменту.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Про залізничний транспорт : Закон України від 04.07.1996 р. № 273/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-вр>
2. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
3. Питання акціонерного товариства «Українська залізниця» (Статут АТ «Укрзалізниця») : постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 р. № 735 / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/735-2015-%D0%BF?utm_source=chatgpt.com#Text
4. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент: магістерський курс : навч. посібник. 3-тє вид., змін. і доп. Луцьк : Надстир'я, 2023. 640 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-10/Vakhovych%20Financial%20Management_2023.pdf
5. Давиденко Н. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Державний податковий університет. 2024. URL: <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ff1f6e73-a108-4e6b-a524-0bb408105b86/content>
6. Полторац А. С., Стамат В. М., Сухорукова А. Л., Бурковська А. І. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Миколаїв : МНАУ. 2025. 170 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/22041/1/finansovij%20menedzhment%20posibnik.pdf>
7. Солоджук Т. В. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2023. 237 с. URL: https://lib-repo.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/18018/1/Фінансовий%20менеджмент_Солоджук.pdf
8. Чебанова Т. Є. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Одеса : ОНМУ. 2025. 210с. URL: https://rp.onmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/4743/Навчальний%20посібник_Фінансовий%20менеджмент_2025.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Шевченко Н.В., Мельник С.І. Фінансовий менеджмент. навч. посібник у схемах і таблицях. Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. 224с. URL: https://www.researchgate.net/publication/367023192_Finansovij_menedzment_navcalnij_posibnik_-_Sevcenko_NV_Melnik_SI_VIDANIJ

Додаткова література:

1. Акімова О.В., Петченко М.О. Підходи до аналізу структури ресурсної складової фінансового потенціалу підприємства// *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. Вип. 20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.2>

- 2 Будько О.В., Кукса Ю.А., Чехута М.П. Система управління активами як інструмент впливу на зростання вартості компанії// *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2024. №1(8). С. 70–76. DOI: [https://doi.org/10.31319/2709-2879.2024iss1\(8\).306467pp70-76](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2024iss1(8).306467pp70-76)
- 3 Бормотова М.В, Машошина Т.В., Тройнікова О.М. Деякі аспекти сучасного стану вітчизняного фінансового ринку // *Економіка. Фінанси. Право*. №11/3.2021.С.8-12. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.11\(3\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2021.11(3).2)
- 4 Бормотова М.В., Машошина Т.В., Тройнікова О.М. Сучасний стан, перспективи розвитку та фінансування залізничного транспорту. // *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. С.175-178. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure69-31>
- 5 Бормотова М.В., Машошина Т.В., Тройнікова О.М. Дослідження сучасного стану залізничних перевезень за тарифними класами. 2025 *Modern engineering and innovative technologies*. Germany, Karlsruhe. 2025. №37 С.127-134 <http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit37-02-050> DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2025-37-02-050>
- 6 Карачарова К.А., Машошина Т.В., Яковенко С.Л. Особливості застосування кореляційно-регресійного аналізу в дослідженні ефективності управління витратами промислового підприємства. // *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління, (7). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-04>
- 7 Кіор О. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку залізничного транспорту України в умовах післявоєнного відновлення// *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 30. DOI: <https://zenodo.org/records/20526827>
- 8 Кравченко В.В. Управління ризиками та тарифна політика в діяльності АТ «Укрзалізниця»: виклики, стратегічні пріоритети та фінансова стійкість. // *Актуальні питання економічних наук*. Випуск 18.2025. URL : <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/1029/1014>
- 9 Коваль Н., Ткачук Л., Панасенко І. Стратегії фінансового менеджменту в умовах непередбачених коливань фінансового ринку // *Економіка та суспільство*. 2024. №62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-68>
- 10 Нікольчук Ю. Фінансовий менеджмент під час війни// *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2024. №2. С. 215–223. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-28>
- 11 Малішевська А.С., Машошина Т.В., Тройнікова О.М. Перспективи розвитку залізничної галузі в сучасних умовах “Modern engineering and innovative technologies”, Germany, Karlsruhe, Issue №44, part 4 April, 2026 С170-178 <http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit44-04-079> DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2026-44-04>
- 12 Машошина Т.В., Івченко А.С. Оцінка збитків та деякі аспекти фінансового забезпечення повоєнної відбудови України.// *Scientific World Journal*. 2025.Випуск 43. Т.3 С.62-67. URL: <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit42-03/meit42-03> DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2025-42-03-031>

- 13 Обруч Г. В. Циркулярний підхід до управління активами підприємств залізничного транспорту / Г. В. Обруч, Д. П. Сидорець, М. М. Броварник. Інфраструктура ринку. 2025. Вип. 84. С. 32-37. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct84-6>
- 14 Парасій-Вергуненко І. М. Стратегічний аналіз впливу тарифних ініціатив АТ «Укрзалізниця» на економіку України. Фінанси України. 2025. № 10. С. 77–96. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.10.077>
- 15 Піріашвілі О. Основні напрямки інвестиційної політики на залізничному транспорті України. Економіка і регіон. 2022. № 4 (87). С. 35–43. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\).2780](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87).2780)

Інтернет-ресурси:

- 1 <http://lib.kart.edu.ua> (Електронний портал УкрДУЗТ);
- 2 <http://rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <https://www.uz.gov.ua/> (Сайт АТ «Укрзалізниця»);
- 4 https://mininfra.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com (Міністерство розвитку громад та територій України);
- 5 <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/where-we-invest/ukraine.html> (Європейський банк реконструкції та розвитку);
- 6 <https://www.itf-oecd.org/> (International Transport Forum OECD);
- 7 <https://www.eib.org/en/projects/country/ukraine> (Європейський інвестиційний банк);
- 8 <https://uaib.com.ua> (Українська асоціація інвестиційного бізнесу);

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення. На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@kart.edu.ua) на Office365.

Інформаційне забезпечення: конспект лекцій, електронна бібліотека навчальної літератури, презентації окремих тем, банк тестів, методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів.

ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Машошина Т.В., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Засідання кафедри ФОіА	Протокол №1 від 31.08.2026	

